

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Tehtävä 1

Anna esimerkkejä korkeakulttuurien innovaatioista.

- kastelukanavat
- aura
- pyörä
- nilometri
- vinssikaivo
- kirjoitustaito

Tehtävä 2

Perustele väite: Kirjoitustaito kehitettiin käytännön tarpeisiin.

- Ensimmäiset löydetyt kirjalliset lähteet ovat erilaisia veroluetteloita tai kaupankäyntiin liittyviä asiakirjoja.
- Kirjoitustaidon synty liittyy viljasatojen kasvuun. Ylijäämävilja piti varastoida ja kirjata ylös. Satojen kasvun myötä viljelijät antoivat osan viljasadostaan veroina yhteisvarastoon, mikä vaati kirjallista muistiinpanojärjestelmää.

Tehtävä 3

Pohdi, miksi keräilijä-metsästäjäheimot eivät rakentaneet pyramideja.

- Heimot elivät liikkuvaa elämää.
- Heimon koko oli pieni, mahdollisuuksia isoihin rakennusprojekteihin ei ollut.
- Heimoilla ei ollut tarvetta rakentaa suuria muistomerkkejä tai hautamuistomerkkejä. Tarve syntyy, kun yhteiskunta kehittyy ja eriarvoisuus lisääntyy.
- Yhteisöt olivat melko tasa-arvoisia, eikä niissä ollut vahvaa hallitsijaa, jolle olisi rakennettu valtavia hautoja. Myöskään orjia ei ollut ainakaan kovin paljon.
- Tiede ei ollut kehittynyt. Pyramidien rakentamisessa käytettiin esimerkiksi matematiikkaa ja tähtitiedettä.
- Korkeakulttuureissa syntyi työnjako, jonka seurauksena ammatit eriytyivät. Pyramideissa tarvittiin esimerkiksi kirjureiden ja haudanrakentajien ammattitaitoa.
- Korkeakulttuureissa tuotanto kasvoi, mikä mahdollisti vaurauden kasvun. Sen seurauksena vaurailta oli varaa rakentaa mahtavia rakennuksia.

Tehtävä 4

Tarkastele, millaisia piirteitä varhaisilla korkeakulttuureilla oli ja mitkä tekijät vaikuttivat korkeakulttuurien syntyyn tietyille alueille. (yo-tehtävä S2019)

- Korkeakulttuurien ajoitus noin 4000–3000 eaa.
- Korkeakulttuurien piirteitä ovat esimerkiksi
 - kirjoitustaito
 - kaupunkien kehittyminen
 - hierarkkinen yhteiskunta ja keskitetty hallinto
 - tieteiden kehittyminen
 - kasvanut kaupankäynti
 - uskonto
 - naisen miestä heikompi asema
 - orjien käyttäminen taloudessa.

- Korkeakulttuurien synnyn taustalla oli
 - viljelyn keksiminen ja pysyvän asutuksen syntyminen
 - jokilaaksojen suotuisat olosuhteet viljelylle
 - tuotannon tehostuminen ja viljan ylijäämä
 - yleistyvä teknologian hyödyntäminen viljelyssä (aura, kastelukanavat)
 - työnjako ja yhteiskunnan eriytyminen
 - väkiluvun kasvu
 - yhteiskunnan monimutkaistumisen seurauksena kehitetty kirjoitustaito.

Tehtävä 5

Historiassa tutkitaan asioiden syy-seuraussuhteita. Lue oheinen kirjoitus Mesopotamian ympäristöongelmista. Mitä syy-seuraussuhteita siinä tulee esille?

- sotien seurauksia
 - työvoiman määrä väheni
 - kastelukanavien hoito heikkeni
 - kastelukanavat rappeutuivat
 - sadot pienenevät
 - elintarvikepula
 - toimeentulo heikkeni
 - osa ihmisistä muutti alueelta pois